

LA CÒPIA EUROPEA DEL PARTIT DEMÒCRATA AMERICÀ

Veltroni i Maragall

LLUÍS FOIX / PERIODISTA

Governar els italians no és difícil, és inútil. Amb aquest sarcasme es referia al seu país Indro Montanelli, un dels periodistes més aguts que he conegut, i que va poder ser lliure en una societat que arrossega una història mil·lenària que condiona el present i que fa que el futur sigui incert. Deia el mateix Montanelli en les seves memòries que "a Itàlia no s'han de reformar els sistemes electorals, ni les lleis, ni les regles. S'han de reformar els italians". Itàlia té un Estat recent, quasi tendre, una mica artificial, que fa que els ciutadans se sentin allunyats de les més altes institucions. L'inefable president Cossiga va dir què era el que més l'havia impressionat de França en acabar una visita oficial a París: l'Estat, va sentenciar.

POTSER PER AIXÒ ÉS A ITÀLIA ON LA IMAGINACIÓ política és més rica. Sempre he pensat que la Guerra Freda es lliurava amb més intensitat a Roma que no pas a Berlín, Praga o Londres. La Democràcia Cristiana i el Partit Comunista (PCI) es trobaven a les urnes, als carrers, a les parròquies, al cinema i al camp. Ambdós sabien el que representaven i ambdós tenien el suport polític i econòmic, naturalment opac, de Washington i Moscou, respectivament. En caure el sistema de blocs a partir de 1989, Itàlia mostrà les misèries i debilitats d'un règim que, sense saber-ho els italians, era un laboratori polític en el qual es practicaven experiments civilitzats i sofisticats, tant per impedir la victòria dels comunistes com per aconseguir que els demòcratacristians s'eternitzessin en el poder i causessin el desgavell conegut per tots. Tot i amb tot, els italians se'n sortiren prou bé al preu que el Partit Comunista canviés fins i tot de nom i que la Democràcia Cristiana d'Andreotti passés a ser un partit gairebé marginal. Caigué la república de la Guerra Freda a empentes dels jutges i dels periodistes inventant una manera de fer política que, malauradament, veiem subtilment practicada en moltes democràcies occidentals. Els quasi vuit anys dels governs de Silvio Berlusconi han estat pioners del que avui és coneguda com la democràcia d'opinió. L'home més ric d'Itàlia controlava el poder polític i els mitjans de comunicació. Fou imbatible fins que una majoria d'italians, dispersos i confosos, aconseguiren una minsa majoria per fer fora la nova dreta basada en l'aparença, els diners, l'èxit i el poder dels diaris, ràdios i televisions. Romano Prodi, procedent de la vella Democràcia Cristiana, va fer possible una delicada aliança de partits minoritaris que han governat tres anys amb tota mena d'ensurts. En trenta anys, la dreta i l'esquerra italianes han quedat transformades, han perdut la fesomia, són corrents cercant discurs, identitat i, sobretot, credibilitat en una societat on els polítics no han tingut mai gaire prestigi.

LA DRETA ENCAPÇALADA PER BERLUSCONI, ara a l'oposició, no té discurs elaborat. No li fa falta. Sap que la democràcia d'opinió és suficient i no cal que s'articuli en un gran partit com la DC, fundada per De Gasperi i un modest funcionari de la Biblioteca Vaticana, Giulio Andreotti, un partit europeista i radicalment atlantista, després que Itàlia fos, a la vegada, vencedora i vençuda de la Segona Guerra Mundial. El problema està en l'esquerra atomitzada de petits grups i d'ideòlegs formats en les teories de Gramsci, tan vigents encara en molts indrets d'Europa, però sense un discurs que pugui fer front a una dreta populista que pot guanyar utilitzant la democràcia d'opinió. L'esquerra britànica s'ha transformat. Blair deia que en comptes de canviar el país canviaria el partit. El Labour Party d'avui no té res a veure amb aquell laborisme sindicalista, rovellat, un pèl reaccionari, que proclamava la propietat pública dels mitjans de producció. Tampoc la dreta de Nicolas Sarkozy es pot mesurar per un patró conservador clàssic. No sabem on va el nou president de França, tan actiu i tan ràpid, en les promeses reformes socials i estructurals de la societat francesa. En qualsevol cas, no és la dreta encarcarada i conservadora d'altres temps. La divisió política a Alemanya ha quedat difuminada per un govern de concentració en el qual Angela Merkel, demòcratacristiana vinguda de l'Est, ha deixat en una posició secundària la poderosa socialdemocràcia de Willy Brandt, Helmut Schmidt i Gerhard Schröder, que, paradoxalment, treballa a sou d'una empresa que depèn de Vladímir Putin.

S'ESTAN PRODUINT CANVIS POLÍTICS DE FONTS a tot Europa. Itàlia no pot quedar endarrerida i l'esquerra promou el Partit Demòcrata que tant entusiasma l'expresident Pasqual Maragall. La figura visible d'aquest moviment és l'alcalde de Roma, Walter Veltroni, que promet una Itàlia moderna i gens barroca. Una Itàlia molt més lleugera de buròcrates, amb una nova llei electoral que faci molt difícil la proliferació de partits petits

i que produeixi majories estables. Seria la còpia europea del Partit Demòcrata nord americà, un partit que ocupi la centralitat i que no estigui obsessionat per anar contra els rics sinó que estigui a favor dels més pobres, sense penalitzar en desmesura les classes mitjanes amb polítiques fiscals desorbitades. Com a teoria és interessant, però el recorregut per arribar a consolidar-se com un partit natural de govern és excessivament llarg i tortuós. El fet que Veltroni sigui un polític popular, sis anys alcalde de Roma, fort i a la vegada feble, que escolti, que vulgui canviar els vectors de la política italiana, no és suficient sempre que no siguin els italians els qui canviïn primer. Però és una idea, si més no, per modernitzar l'esquerra italiana des de la moderació.

Notícia publicada al diari AVUI, pàgina 24. Dimecres, 18 de juliol del 2007

Paraules clau: Itàlia, Demòcrata, Maragall, Democràcia, Esquerra, Veltroni, Dreta, Europa, Italians, Guerra